Проців Олег

консультант програми "FLEG-II" від WWF в Україні

На шляху до відкритості мисливської галузі

Становлення демократичного режиму правління у суспільстві неможливе без залучення до публічного управління щонайбільшого числа громадян. Ще до нашої ери відомий філософ Арістотель у праці «Політика» наголошував, що громадянином у загальному розумінні є той, хто бере участь в управлінні й чинить послух. Несвідомих громадян, які не бажали брати участь у громадському житті, виключали з громад і виганяли з міст, так як вважали, що вони за менталітетом не позбулись рабської психології і, таким чином, не бажають ставати вільними людьми.

Українське суспільство до цього часу несе ментальну рабську психологію, успадковану внаслідок багатолітнього панування російсько-комуністичного тоталітаризму. Соціологи дали визначення цьому феномену «совок» або «радянський раб». Вчені практично одностайні у твердженні, що основними витоками кризи, яку переживає Україна, є пасивність суспільства та небажання брати на себе відповідальність за обрання та контроль за владою. Відкритість влади до суспільства і, навпаки, намагання впливати на владу зі сторони суспільства будуть сприяти, на думку президента України П. Порошенка, й подоланню корупції, бо «єдиний ефективний спосіб боротьби з корупцією, це коли є прозорість, транспарентність, коли світло прямує туди, де корупціонери роблять свої чорні справи».[1] Практично аналогічну позицію висловила й федеральний канцлер Німеччини Ангела Меркель, вказуючи, що німецькі інвестиції підуть в Україну тільки тоді, коли влада серед іншого забезпечить транспарентність публічного

---

[1] http://news.liga.net/ua/news/politics/6930941-merkel_zaklikala_yatsenyuka_poboroti_korupts_yu_v_ukra_n.htm

http://korupciya.com/%D0%BF%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE-%D0%B2%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2-%D1%89%D0%BE-%D0%BA%D0%BE%D1%80%D1%83%D0%BF%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%B2-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD/

управління.[2] Більше того, за підтримки міжнародних організацій в Україні працює ініціатива «Партнерство Відкритий Уряд», метою якої є надання уряду України досвіду та відповідних технологій країн Європейського союзу.

Слід відмітити, що влада вживає й конкретні заходи з метою стимулювання розвитку громадянського суспільства. Так, Верховна Рада України прийняла Закон «Про відкритість використання публічних коштів», в якому передбачено оприлюднення використання публічних коштів. Під дію цього Закону підпадає низка користувачів мисливських угідь, які є суб'єктами господарювання державної і комунальної власності.[3]

Звісно, вітер перемін не зміг не зачепити й галузь мисливства. Чи не першим з усіх територіальних органів Держлісагентства України питання відкритості публічного управління запроваджується в Івано-Франківському обласному управління лісового та мисливського господарства. Відповідно до Наказу управління від 17 березня 2016 року № 10 «Щодо поліпшення роботи із засобами масової інформації та співпраці з громадськістю» запроваджено інформування зацікавлених осіб щодо проведення лісокультурних робіт, рубок лісу, лісопорушень, лісових пожеж, проведення аукціонів, економічно-фінансового стану підприємства тощо. В частині мисливського господарства зацікавлені особи зможуть дізнатись про перелік користувачів мисливських угідь області, коротку характеристику (площа, керівник господарства, поштову адресу, закінчення терміну користування), ліміт використання ліцензійних видів тварин, заходи з охорони мисливського фонду, облік основних видів дичини. Також передбачено оприлюднення інформації щодо ціни на ліцензії та відстрільні картки, мисливських угідь, в яких заборонено полювання, про оплату за користування мисливськими угіддями, накази мисливських господарств про відкриття сезону полювання. На мою думку, для потенційних отримувачів інформації та проведення повного та об'єктивного аналізу необхідно розкрити ще й інформацію щодо економічного стану господарства, а

---

[2] https://www.rbc.ua/ukr/opinion/tormozit-otkrytost-pravitelstva-tsenyuka-1430127982.html

[3] http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/183-19

саме: джерела доходів господарства (реалізація ліцензій, відстрільних карток), використання ліміту добування ліцензійних видів тварин та пропускної спроможності по пернатій та хутровій дичині. Особливу увагу слід звернути на використання публічних коштів при фінансуванні вольєрних господарств, які складають в тому чи іншому господарстві відповідну частку. І тут треба бути особливо пильними, щоб такі господарства, негативно впливаючи на соціальну стабільність, не перетворювались на сумнозвісні мисливські «Сухолуччя» районного чи обласного рівня. У час, коли з бюджету не виділяються кошти на фінансування лісгосподарських робіт, та й сама оплата праці на державних лісгосподарських підприємствах бажає бути кращою, особливої актуальності набирає питання фінансування вольєрних господарств за публічні кошти.

Слід відмітити, що з реалізацією у повній мірі наказу по оприлюднення інформації вона буде мати велике значення не лише для мисливців, але й для власників земельних ділянок, на яких ведеться мисливське господарство, так як це покращить комунікацію між ними та користувачем мисливських угідь у частині оплати за користування мисливськими угіддями.

Також, на мою думку, громадські мисливські організації Івано-Франківської області й інших областей повинні запозичили досвід Прикарпаття й надавати на власних веб-сторінках інформацію про громадську та господарську діяльність товариства, в тому числі, інформацію про засідання президії товариства, прийняті рішення, поіменне голосування членів президії, інформацію ревізійної комісії тощо.

Мисливці, які є членами громадських мисливських організацій, при функціонуванні відповідних веб-сайтів отримали б відповідний інструмент для того, щоб стати справжнім громадянином, який повинен не лише вчасно сплачувати членські внески, але й приймати безпосередню участь у роботі громадської мисливської організації у частині напрацювання першочергових завдань, контролю за керівництвом громадської організації. А керівникам громадських мисливських організацій слід запозичити думки Арістотеля і виключати членів товариства, які не беруть активну участь у його роботі.

Інформація щодо діяльності мисливської галузі необхідна не лише для громадянського сектору, але для науковців для напрацювання ідей щодо

ефективного розвитку галузі. Власний досвід свідчить, що для її отримання необхідно неодноразово направляти запити у різні центральні органи виконавчої влади, і це ще не гарантує її отримання у визначений законом термін та й у повному обсязі. Слід відмітити, що з тоталітарних часів у нашій свідомості вкоренився потяг до засекречування публічної інформації, адже чи не на кожному підприємстві діяв секретний відділ, на який покладався обов'язок ховати все від ворога. Але це при тоталітарно-авторитарному режимі правління вожді сприймали власний народ як ворога. Риторика ж теперішніх політиків, підкріплена декомунізацією (перейменуванням вулиць, міст та поваленням пам'ятників вождів), дає всі підстави вважати, що часи тоталітаризму підуть у небуття, і разом з цим очиститься свідомість та вчинки теперішніх чиновників та громадян.

Якщо заглянути у розділ «Мисливство» на сайті Агентства лісових ресурсів України, то інформація про мисливську галузь подана досить скупо – лише на одну сторінку, а наповнення інформації завершується лише 2013 роком. Тож для інформування всіх зацікавлених рекомендую розміщувати на сайті Агентства інформацію хоча б в розрізі областей відповідно до статистичної звітності форми 2-тп (мисливство).

Звісно, що перші кроки, які наше суспільство намагається зробити до прозорості публічного управління, є невпевненими, а вдосконаленню немає меж. Але й навіть найрадикальніші кроки влади не дадуть жодного результату, якщо загальна маса людей не виявить своєї громадянської активності. Й тут галузь мисливського господарства має високий потенціал, щоб показати добрий приклад іншим секторам економіки, так як з повним правом можна зазначити, що більшість мисливці з огляду на матеріальне, культурне, освітнє становище стоять у соціальній ієрархії на високому щаблі. І я дуже сподіваюсь, що цей потенціал спричиниться до сталого розвитку галузі мисливства.

Проців О.Р. На шляху до відкритості мисливської галузі // Полювання та риболовля. – 2016. – № 7 (177) липень. – С. 1.